

Lista az Iskolafejlesztési Alapítvány fontosabb projektjeiről

A bemutatott projektleírások a lehető legtömörebb információkat tartalmazzák. A projekt megnevezése, esetleg igen rövid, jobbra címszavas leírása, időtartama, érvényességi köre s a projektben részt vevő IFA-munkatársak, közreműködő partnerek neve olvasható. (Többségükről az Iskolakultúra és az Új Pedagógiai Szemle IFA-különszámának tanulmányaiban részletes elemzés olvasható.)

Köztudott, hogy az Iskolafejlesztési Alapítványnak mint kutató-fejlesztő műhelynek tevékenységében gyakorlatilag összegződik az a munka, amit az egykori Országos Pedagógiai Intézet Neveléelméleti és Iskolakutatási Osztályán (korábban főosztályán) végeztek lényegében a mai szellemben az IFA meghatározó munkatársai (a mai IFA túlnyomó többsége), de az IFA köré koncentrálnak azok a fejlesztési projektek is, melyek részben a mai Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési Központjának kereteit is igénybe veszik. Bizonyos esetekben a projektannotációk olyan fejlesztéseket, kutatásokat is tartalmaznak, melyeknek nem szervezettel, hanem szellemileg van köze az Iskolafejlesztési Alapítványhoz. Olyan fejlesztéseket, kutatásokat is – legfőbb adatait illetően – közrebocsátunk itt, melyek az IFA valamely munkatársa életművének jelentős darabjai, az IFA-hoz „csak” úgy kapcsolódnak, hogy a mindennapi közös munka kritikái kohójában, szellemi kölcsönhatásában nyerték el karakterüket.

Fentieknek megfelelően az olvasó rátalálhat az alábbi jegyzékben a ma is zajló projektumokra, de kollégáink fontosnak tartották „megörökíteni” az utóbbi évtizedben – fél évtizedben elvégzett jelentősebb munkáik adatait is. A lista ily módon hiteles keresztmetszetet nyújt egy, a magyar oktatáspolitikai és történelem adott körülményei között, megannyi kísértés és (miért tagadjuk? fenyegettetés) közepette folyamatosan markáns – s letagadhatatlanul hatékony – jelenlétet felmutatni képes pedagógiai kutató-fejlesztő műhely csaknem évtizedes munkásságáról.

Az alábbiakban olvasható leírások a következő sémát követik: kiemelt betűvel közöljük a projekt (kutatás, fejlesztés, esemény) címét, megnevezését. A következő sorban – amennyiben erre az értelmezésre szükség és lehetőség van – tájékoztató mondat olvasható a projekt alapvonásairól, „hatóköréről”. Ezután évszám/ok következnek: csak egy évszám szerepel akkor, ha az akció egy éven belül lezárult; egy évszám utáni kötőjellel tüntetjük fel, ha a munka jelenleg is folyik; a már lezárt programok időtartamáról való tájékoztatásra, értelemszerűen, a -tól-ig jelölést alkalmazzuk. A közreműködők sorában azon intézményeket tüntetjük fel, melyek lényegi módon bizonyultak, bizonyulnak partnernek az adott projekt szempontjából. Végül a projektben ténykedő IFA-munkatársak neve/névsora következik, amelynél minden esetben – kiemelt betűtípussal – a témavezető vagy a projektben egy személyben cselekvő szakember neve kezdi a sort. A leírás sorrendje a kezdő évek sorrendjét követi.

Komplex nevelési-oktatási-közművelési kísérlet a pécsi Apáczai Csere János Nevelési Központban (3–18 éves korosztály)

1980–1985. I. szakasz; 1985–1991. II. szakasz

Közreműködők: az ANK munkatársai, pedagógusai, Testnevelési Főiskola
Mihály Ottó, Kereszty Zsuzsa, Pócze Gábor, Trencsényi László, Vekerdy Tamás

A Gesamtschule iskolatípus jellegzetességeinek, iskolaszervezési és metodikai variánsainak kutatása, különös tekintettel azok hazai hasznosíthatóságára

Németországra és Magyarországra kiterjedő kutatás.

1980–

Közreműködők: a Gemeinnützige Gesellschaft Gesamtschule (GGG)

Hortobágyi Katalin, Loránd Ferenc

A konfliktuspedagógia elméleti rendszerének interdiszciplináris megközelítésű kidolgozása

1981–

Közreműködők: a Veszprémi Egyetem

Szekszárdi Ferencné

ÁMK-kutatás

15 esettanulmány.

1984–1989.

Zajlott a Közoktatási Kutatások Titkársága támogatásával az OPI NEIKO keretei között.

Trencsényi László, Pócze Gábor, Váradi István

Az óvodaiskola

A pécsi ANK-kísérlet egyik önállóan projektje.

1985–

Közreműködők: a követő iskolák pedagógusai

Mihály Ottó, Kereszty Zsuzsa, Vekerdy Tamás

Differenciálási eljárások ajánlása a tanulók személyreszabott képességfejlesztése érdekében

Országos hatókörű tanácsadói-fejlesztői tevékenység.

1985–

Hortobágyi Katalin

Az erdei iskolai tanulásszervezés széles körű hazai elterjesztése, a már működő erdei iskolák szakmai segítése

1985–

Közreműködők: az Erdei Iskola Egyesület

Hortobágyi Katalin

Történelmi vetélkedő általános iskolai tanulóknak Budapesten, illetve Pest megyében

1986–1991

Közreműködők: TIT, FPI

Horváth H. Attila

Freinet-találkozók az ország minden táján működő, illetve a Freinet-pedagógia iránt érdeklődő pedagógusok részvételével

1987–

Közreműködők: Freinet Alapítvány, Magyar Freinet Alapítvány, OKI IFK

Horváth H. Attila

Komplex játékkformák

Szabadidős gyerekprogramok az általános iskolákban, művelődési házakban érvényesülő fejlesztések, szakértői tevékenység.

1987–

Váradi István

A Waldorf-pedagógia adaptációja Magyarországon

Magyarországi óvodák, iskolák, tanárképző intézetek részvételével.

1988–

Közreműködők: a „Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány

Vekerdy Tamás

Freinet-szellemű óvodai program fejlesztése

Szakértői-konzulensi részvétel az országos jelentőségű innovációban.

1989–

Közreműködők: a Benedek Elek Óvóképző Főiskola, Magyar Freinet Alapítvány, OKI

Horváth H. Attila

Tanulási és beilleszkedési nehézségek miatti kudarcokkal küzdő gyerekek kiscsoportos fejlesztőpedagógiai nevelésének modellkísérlete

1989–1993

Közreműködők: Rákócziújfalú, Bányaterenye, Ózd, Iván, Kálló, Győr, OPI, OKI IFK

Hamrák Anna

FÓRUM a differenciálás lehetőségei témában

Rendezvénysorozat.

1989–

Közreműködők: OPI, MKM KFA, OKI IFK

Hamrák Anna, Mihály Ottó, Trencsényi László

Kétéves időtartamú első osztály

A program kimunkálása, iskolai kipróbálása és tanfolyamokon történő bemutatása.

1989–1994.

Közreműködők: MKM KFA, Tuzsér, Ózd, Kálló, Kiskunhalas, Köröm, Kaposvár, OKI IFK

Hamrák Anna

Középfokú szociális szakképzés rendszere

Szakképzés, iskolarendszeren kívüli képzés modellkísérlete az ország több középiskolájában a Népjelölti Minisztérium megbízásából.

1989–1994

Közreműködők: a felsőfokú szociális szakemberképzés szakértői

Pöcze Gábor, Bognár Mária, Trencsényi László

12 évfolyamos általános és szakképző iskola modellvariánsainak kidolgozása

Közoktatást, szakképzést érintő átfogó fejlesztés.

1989–

Közreműködők: Petőfi Sándor Iskola, Salgótarján; Újvárosi Általános Iskola, Szolnok; Madách Úti Általános Iskola, Békéscsaba; Bárczi Géza Általános Iskola, Budapest; „Mustármag” Ökumenikus Keresztény Iskola, Budapest

Loránd Ferenc, Trencsényi László

Rendszerfejlesztő innovációk ÁMK-kban

1988–1991

Közreműködők: Sarud ÁMK, Dobsza ÁMK, Pécs-Istenkút ÁMK

Trencsényi László

Munkakártyák

Tanári/tanulói segédeszközök, feladatlapok készítése óvodák, iskolák részére.

1989–1992

Közreműködők: Magyar Freinet Alapítvány, OKI

Horváth H. Attila

Pécsi Pedagógiai Nyári Egyetem

Országos hatókörű pedagógus-továbbképzés hazai és külföldi innovációk terjesztésére.

1989–1993.

Közreműködők: Pécsi ANK, külföldi partnerek, Soros Alapítvány, Pécs város, MKM

Horváth Attila, Bognár Mária, Horváth H. Attila, Mihály Ottó, Trencsényi László, Vekerdy Tamás

A saját élményű tanulási-tanítási stratégia hazai elterjedésének segítése

Elsősorban a Saját Élményű Tanulás Magyarországi Egyesülete (SÉTA) tevékenységének facilitálásával, előadásokkal, tréningekkel jellemezhető projekt.

1989–

Bognár Mária, Hamrák Anna, Horváth Attila

Könyvkiadás és -terjesztés országos hatókörben

1990–

Közreműködők: OKI IFK

Horváth H. Attila, Kereszty Zsuzsa

1. ALTERN füzetek. Alternatív pedagógiák és módszerek c. sorozat

Mihály Ottó sorozatszerkesztő, *Horváth Attila, Horváth H. Attila* szerkesztők

2. Tanítók Kiskönyvtára sorozat

Kereszty Zsuzsa sorozatszerkesztő

3. Egyéb szakmai kiadványok

Fejlesztő pedagógiai módszerek

Tanfolyamok szervezése.

1990–1991

Közreműködők: Piaget Alapítvány, Saját Élményű Tanulás Magyarországi Egyesülete

Hamrák Anna, Bognár Mária

Börzsönyi Gyümölcsprojekt

Komplex tantervfejlesztés a hely kultúrájának beépítésére Diósjenő, Bernecebarát, Borsosberény, Magyaránador alapfokú oktatási-művelődési intézményeiben.

1990–1992

Közreműködők: a Falufejlesztési Társaság

Trencsényi László, Hortobágyi Katalin, Horváth H. Attila

Helyi hagyományok feltárása

Iskolai gyűjtemény és falumúzeum létrehozása, illetve pedagógiai alkalmazása.

1990–1992

Közreműködők: Általános Iskola, Sajóhidvég, Köröm, Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány

Hamrák Anna

Környezetfüggő tantárgyi fejlesztések és értékelési rendszerek (rajz, háztartástan, néptánc)

1990–1992

Közreműködők: a Szigetszentmártoni Általános Iskola tantestülete

Trencsényi László, Hamrák Anna

Releváns tudást közvetítő modellvariánsok

Technika, életviteli ismeretek, háztartástan, gazdasszonyképzés tárgykörökben országos hatókörű tanácsadó tevékenység; konferencia.

1990–1992

Közreműködők: MKM, FM, Habilitas Alapítvány, „Guzsalyas” Mozgalom, Kereskedelmi Főiskola és Pécsszabolcai Szakiskola
Hamrák Anna, Trencsényi László

Tanulói önkormányzat – önművelési képességek fejlesztése

1990–1992

Közreműködő: Karcag, Zádor Úti Általános Iskola nevelőtestülete
Trencsényi László

Utazás és Turizmus

Középiskolai fakultáció országszerte működő gimnáziumok és szakközépiskolák számára.
1990–

Szponzorok: American Express Foundation, Országos Idegenforgalmi Hivatal, Kereskedelmi Bank Rt.

Horváth Attila, Haraszi Kinga

A gyerekek aktuális egyéni fejlettségéhez igazodó helyi tanterv és praxis kifejlesztése

Fejlesztés a csenyétéi általános iskola összevont osztályaiban.

1990–1993

Kereszty Zsuzsa, Trencsényi László

Az iskola humanizálása

Az OTKA támogatásával folyó kutatás az iskola humanizálásának magyarországi lehetőségeit vizsgálja.

1991–

Mihály Ottó, Bognár Mária, Fülep Sándorné, Horváth Attila, Horváth H. Attila, Majzik Katalin, Trencsényi László

Középtávú intézményfejlesztés a tiszaoärsi ÁMK-ban

1991

Közreműködő: az ÁMK Országos Egyesülete

Trencsényi László, Váradı István

Bajai ősz

Innovatív ÁMK-k évenkénti országos találkozója.

1991–

Közreműködők: az ÁMK Országos Egyesülete, Baja Város Önkormányzata

Trencsényi László

Alkalmazott drámajáték

Tantárgyi és osztályfőnöki munkában alkalmazható általános iskolákra kiterjedő fejlesztés.

1990–

Váradı István

A projektmódszer

Teoretikus és gyakorlati vonatkozások feltárása és megismertetése, segítségnyújtás iskolai projektek szervezéséhez.

1990–

Hortobágyi Katalin, Trencsényi László

Nappali Waldorf-tanárképzés Solymáron

Magyarországra, Romániára, Szlovákiára kiterjedő fejlesztés.

1991–

Közreműködők: a witteni Waldorf-pedagógiai Intézet, a „Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány

Vekerdy Tamás

Vezetőképzési program

Oktatási vezetők (oktatási intézményvezetők, önkormányzati hivatali munkatársak) számára hatékonyságnövelő tréningek tartása, tréningvezetők kiképzése.

1991–1994

Közreműködők: a The German Marshall Fund of the United States támogatásával a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Intézet

Horváth Attila

Iskolaátvilágítás Nagykovácsin

1992

Trencsényi László, Hortobágyi Katalin, Horváth H. Attila, Hamrák Anna, Váradi István, Szekszárdi Ferencné

Kispesti Romaiskola

Tervvázlat készítése.

1992

Trencsényi László, Kereszty Zsuzsa, Pócze Gábor, Bognár Mária

Folklorizmus – ezredforduló – pedagógia

Országos konferencia Jászfényszarun.

1992

Trencsényi László

Az erőszakmentes konfliktuskezelés szemléletének és technikáinak terjesztése

1992–

Közreműködők: az ENCORE, Konfliktuspedagógiai Alapítvány, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Zsámbéki Tanítóképző Főiskola, JPTE neveléstudományi tanszéke, Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet, Konfliktuskezelő Központ („3K”)

Szekszárdi Ferencné, Horváth H. Attila

„Schlüsselqualifikation”

Nemzetközi konferencia szervezése Sonnenbergben a szak- és az általános képzés kapcsolatáról.

1992–1993

Közreműködők: NSZI, Magyarországi Sonnenberg Kör, OKI IFK

Horváth H. Attila

Dramajátékóra az általános iskolában

Az osztrák Schulspiel honosítása.

1992–

Közreműködők: a szolnoki „Zöld iskola” és a szolnoki „Kertvárosi iskola”

Váradi István

Környezetvédelmi nevelés a saját élményen alapuló tanulás módszerére alapozottan

Programkimunkálások, továbbképzések, tanácsadás.

1992–

Közreműködők: Rákócziújfalu, Győr, MKM KFA

Hamrák Anna, Trencsényi László, Hortobágyi Katalin, Horváth Attila

Az ajkai Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola pedagógiai fejlesztése

1993–

Pócze Gábor, Bognár Mária

Közösségek és tevékenységek a 90-es évek úttörőmozgalmában

Kérdőíves vizsgálat feldolgozása.

1993

Közreműködők: a Magyar Úttörők Szövetsége ügyvivő testülete

Trencsényi László

Bajai pedagógusok továbbképzése

1993-

Közreműködő: a bajai Mecénás Alapítvány

Trencsényi László, Mihály Ottó, Pócze Gábor, Szekszárdi Ferencné

Kisiskolások humanizációs programja

Továbbképzés tanítóknak Budapesten.

1993-

Közreműködők: Magyar Freinet Alapítvány, Budapesti Ismeretterjesztő Társulat, Burattino Alapítvány

Horváth H. Attila

Tanterv- és tankönyvfejlesztési tanfolyam Magdeburgban a hazai pedagógusok részvételével

1993

Közreműködők: Magyarországi Sonnenberg Kör, OKI IFK

Horváth H. Attila

Érd város oktatáspolitikai programja

1993 (félbeszakadt)

Pócze Gábor, Trencsényi László

ÁMK-átvilágítás Káposztásmegyeren

1993

Trencsényi László, Hortobágyi Katalin, Váradi István, Pócze Gábor, Hamrák Anna, Szekszárdi Ferencné

EGYOSZ - egy középiskolai diákállam

Esettanulmány a budaörsi Illyés Gyula Gimnáziumról.

1993

Közreműködő: az Ezredforduló Alapítvány

Trencsényi László

Intézményi pedagógiai program készítése

Szakértői szolgáltatás iskoláknak, illetve tanfolyamok, tréningek szervezése.

1993-

Közreműködők: a megrendelő önkormányzatok, illetve intézmények (ez idő szerint Komló; Borsod-Abaúj-Zemplén megye; Fejér megye; Baja; Biharkeresztes; Sármellék; Balatoncsicsó; Nóvus Gimnázium, Budapest; Ferihegyi Úti Általános Iskola, Budapest; Georgina Úti Általános Iskola, Budapest)

Pócze Gábor, Trencsényi László, Szekszárdi Ferencné, Bognár Mária, Horváth H. Attila, Haraszi Kinga

A Rogers Iskola pedagógiai programja

1993-

Közreműködők: a Rogers Iskola pedagógusai

Horváth Attila, Kereszty Zsuzsa

Az aktív részvétel pedagógiáján alapuló - lassított - iskolakezdesi alternatíva

Eszközcsoomag kimunkálása, kipróbálása, nyomon követése.

1993-

Közreműködők: PSZM, OKI IFK

Hamrák Anna

Az iskola szociális funkciói amerikai kurrikulumfilozófiák tükrében

Irodalom- és dokumentumelemzésen alapuló kutatás.

1993-1994

Közreműködő: PSZM

Bognár Mária

Iskola Nivegy-völgyben

Közreműködés a Nivegy-völgyi önkormányzatok balatoncsicsói iskolájának megszervezésében, működési szabályzatának és pedagógiai programjának kifejlesztésében.

1993–1994

Kereszty Zsuzsa, Trencsényi László, Hamrák Anna, Hortobágyi Katalin, Vekerdy Tamás

„Just community”

Fejlesztő kísérlet az Egyesült Államokban kialakított, Európa több országában adaptált program honosítására.

1993–

Közreműködők: az MTA Pszichológiai Intézete, Váriné dr. Szilágyi Ibolya

Szekszárdi Ferencné

A cigánykultúra a pedagógiai gyakorlatban: a cigány származású tanulókat saját kultúrájuk részeként elismerő és elfogadó nevelés és oktatás

Nagyobb arányban cigány származású tanulókat foglalkoztató iskolák, körzetek számára kidolgozott fejlesztés.

1994–

Közreműködők: a cigány értelmiség jeles képviselői, PSZM, Munkaügyi Minisztérium.

Bognár Mária, Hamrák Anna, Hortobágyi Katalin, Horváth Attila, Pöcze Gábor, Szekszárdi Ferencné, Trencsényi László

„Marte meo”

A hollandiai kommunikációs program magyarországi megismertetése, honosítása.

1994–

Közreműködők: Aarta Communication Advises; Népjóléti Képzési Központ, Salgótarján; ELTE BTK szociálpolitikai tanszék; OKI IFK

Bognár Mária

Iskolai szociális munkások műhelye

1994–

Közreműködők: a Népjóléti Minisztérium által támogatott Népjóléti Műhely, Esély Családsegítő Szolgálat

Bognár Mária

Jog az oktatásban

A Law in Education angol oktatási program adaptációja az általános iskola felső tagozatában.

1994–

Közreműködők: PSZM, Pro Renovanda Cultura Hungariae Trefort Ágoston Szakalapítvány, 8 iskolából kísérleti tanítást vállaló pedagógusok

Majzik Katalin

Velencei Általános Iskola

Konzulensi munka a pedagógiai program kialakításában, fejlesztési terv kimunkálásában.

1994–

Horváth Attila

Iskolaszékek fejlesztési programja

Jelentkező iskolaszékek tagjainak képzése, információs hálózatának kialakítása, modellek kimunkálása.

1994–

Közreműködők: a The German Marshall Found of the United States

Pöcze Gábor, Trencsényi László

(Összeállította: *Trencsényi László*)

Anya gyermekével

Tőke János, 11 éves, Gárdonyi G. Ált. Isk., Győr